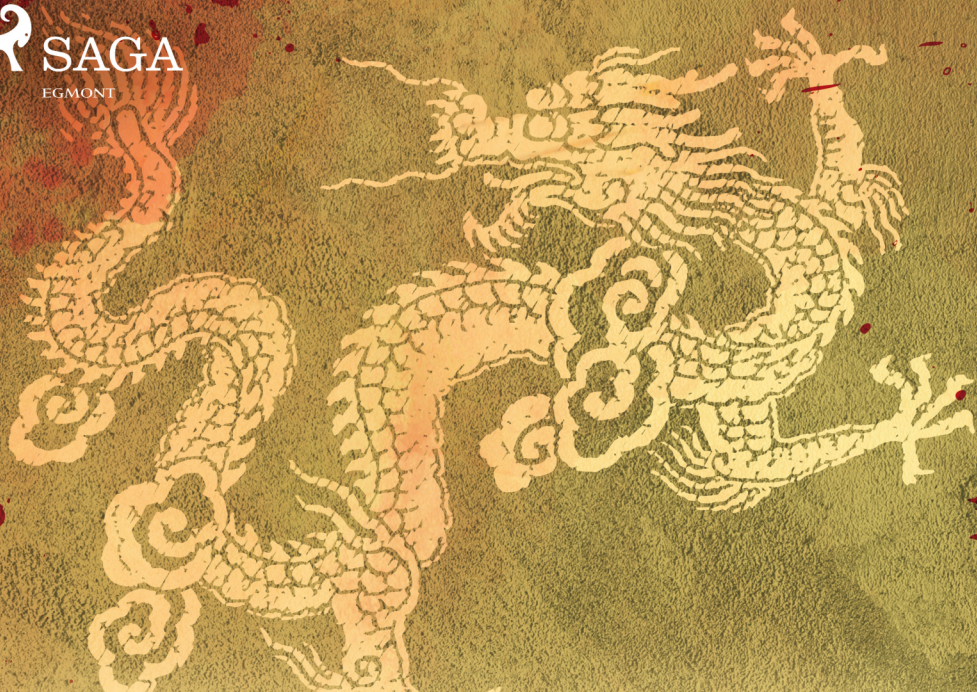

KIINALAISET SOKKELO- MURHAT

ROBERT VAN GULIK

Kiinalaiset sokkelomurhat

Robert van Gulik

Kiinalaiset sokkelomurhat

SAGA Egmont

Kiinalaiset sokkelomurhat

Translated by Kristiina Rikman

Original title: *The Chinese Maze Murders*

Original language: English

Cover image: Shutterstock

Copyright ©1956, 2022 Robert van Gulik and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727038940

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

ESIPUHE

Tämän romaanin, *Kiinalaisten sokkelomurhien*, tapahtumapaikkana on Lan-fangin piirikunta kaukana mahtavan Tang-keisarikunnan länsirajalla. Tuomari Dee siirtyi sinne vuonna 670 palveltuaan kaksi vuotta piirituomarina Poo-yangissa, missä hän ratkaisi kellomurhat. Lan-fang sijaitsi sen suuren joen rannalla, joka erotti Kiinan vuoristoseudut Keski-Aasian hedelmättömistä aroista, joilla vihamieliset uiguuriratsumiehet vaeltelivat vaanien tilaisuutta vallata ja ryöstää kiinalaisia rajakaupunkeja.

Heti Lan-fangiin saapuessaan tuomari joutuu erinomaisen kiusalliseen tilanteeseen. Alkuhankaluuksista selvittyään hän saa heti vastaansa eläkkeellä olevan kenraalin pulmallisen murhan; ruumis löydetään sisäpuolelta teljetystä huoneesta. Hänen olisi selvitettävä myös kauniin nuoren tytön salaperäinen katoaminen ja entisen maakunnallisen käskynhaltijan testamentin arvoitus, miehen joka oli rakentanut suolle kekseliään läpipääsemättömän

sokkelon jota asuttivat oudot myrkylliset eläimet ja jossa kummitteli kuolleen omistajan haamu.

Kuten aikaisemmissakin tuomari Deestä kertovissa romaaneissa tähän kirjaan on liitetty Lan-fangin karttaluonnos ja jälkikirjoituksessa annetaan vihjeitä kiinalaisista lähdeteoksista.

Robert van Gulik

HENKILÖT

Kiinassa sukunimi – joka tässä on painettu isoin kirjaimin – on etunimen edellä

	Päähenkilöt
DEE Jen-djeh	Lan-fangin, Kiinan keisarikunnan luoteisrajalla sijaitsevan kaupunkipiirikunnan, vastanimitetty piirituomari. Hänestä käytetään nimitystä ”tuomari Dee” tai ”tuomari”.
HOONG Liang	tuomari Deen uskottu neuvonantaja ja tuomarin sihteeri. Hänestä käytetään nimitystä ”sihteeri Hoong”.
MA Joong TAO Gan CHIAO Tai	tuomari Deen kolme uskottua apulaista
	”Sinetöidyn huoneen murhaan” liittyvät henkilöt

DING Hoo-gwo	eläkkeellä oleva kenraali, joka asuu Lan-fangissa. Löydetään murhattuna omasta kirjastostaan.
DING Yee	nuorempi kirjallisuuden kandidaatti, edellisen ainoa poika. Häntä puhutellaan ”kandidaatti Dingiksi” tai ”nuoriherra Dingiksi”.
WOO Feng	sotaministeriön komentaja Woon poika pääkaupungista. Nuorempi kirjallisuuden kandidaatti ja harrastelijataiteilija.
	”Kätketyn testamentin tapaukseen” liittyvät henkilöt
TEI Shou-shien	entinen käskynhaltija joka kuoli eläkkeellä Lan-fangissa
Rouva TEI o.s. MEI	käskynhaltijan nuori toinen vaimo
Rouva LEE	taidemaalari, rouva Tein ystävätär
TEI Kee	käskynhaltijan ensimmäisestä avioliitosta syntynyt poika
TEI Shan	rouva Tein alaikäinen poika
	”Irtihakatun tytönpään tapaukseen” liittyvät henkilöt
FANG	seppä, nimitettiin myöhemmin oikeusistuimen päällysmieheksi ja siitä lähtien hänestä käytetään puhuttelua ”Päällysmies Fang” tai ”päällysmies”.
Valkoinen Orkidea	hänen vanhempi tyttärensä
Tumma Orkidea	hänen nuorempi tyttärensä
Hänen poikansa	

	Muut
CHIEN Mow	paikallinen tyranni, joka oli anastanut vallan Lan-fangissa.
LIU Wan-fang	hänen vanhin neuvonantajansa
Korpraali LING	vakituudesta armeijasta karannut sotilas, jonka tuomari Dee värvää uudestaan
Orolakchee	Uiguuriheimopäällikkö. Hänen oikea nimensä on prinssi Ooljin. Hänen peitenimensä 'Orolakchee' merkitsee agenttia tai edustajaa.
Metsästäjä	Orolakcheen kätyri
Tulbee	uiguurityttö
	Vain yhdeksännessätoista luvussa esiintyy
Mestari Kurjensulkaviitta	vanha erakko

ENSIMMÄINEN LUKU

*Outo kohtaaminen lootuslammikolla; tuomari Deen
kimppuun hyökätään kun hän on matkalla Lan-fangiin*

*Taivas laati muuttumattoman järjestyksen
kymmeniksi tuhansiksi vuosiksi eteenpäin,
säätäen auringon ja tähdet taivaalle
vuoret ja joet maan päälle;
sitten muinaiset viisaat loivat
pyhän yhteiskuntajärjestelmämme
ottaen loimeksi taivaallisen oikeuden
ja kuteeksi maallisen lain.*

Viisas ja rehellinen tuomari on
taivaan erehtymätön työväline.
ihmisten isä ja äiti

sekä lempeä että ankara;
sorretut saavat hänen tuomioistuimessaan
hyvityksen kaikista kärsimistään vääryyksistä
eikä sieltä pakene yksikään rikollinen
alhaisesta petollisuudesta ja kavaluudesta huolimatta.

Nykyisen maineikkaan Ming-dynastiamme aikana keisarikunnassa vallitsee rauha, sadot ovat runsaat, ei ole kuivuutta eikä tulvia ja kansalaiset ovat hyvin toimeentulevia ja tyytyväisiä. Tämä onnekas asiointi johtuu kokonaan hänen keisarillisen majesteettinsa kunnioitettavasta neroudesta. Tänä siunattuna rauhan aikana tapahtuu luonnollisestikin hyvin vähän rikoksia, joten rikostapausten tutkijoilla on pulaa ajankohtaisesta aineistosta; tarinoita arvoituksellisista rikoksista ja niistä loistavista ratkaisuista, joita nokkelat tuomarit keksivät, on etsittävä menneisyydestä.

Koska minulla on runsaasti vapaa-aikaa lempiharrastukselleni etsin innokkaasti vanhoista asiakirjoista ja pölyisistä arkistoista kuuluisia ikivanhoja rikostapauksia. Minulle on myös tullut tavaksi kuunnella korva tarkkana ystäviäni ja tuttaviani, kun he rupeavat johonkin teehuoneeseen kokoonnuttuaan juttelemaan hämmästyttävistä rikoksista, joita menneiden vuosisatojen kuuluisat tuomarit selvittivät.

Eräänä päivänä, myöhään iltapäivällä, kävelin hiljalleen Länsipuiston poikki ihailemaan kukkaan puhjenneita lootuksia. Ylitin veistoksin koristellun marmorisillan, joka johtaa lammen keskellä olevaan saareen ja löysin itselleni tyhjän nurkkapöydän ravintolan ulkoterassilta.

Maistelin teetäni ja mutustellessani kuivattuja meloninsiemeniä nautin ihanasta näkymästä lammelle, joka oli täpötäynnä lootuksenkukkia. Katselin ihmisvilinää ja huvittelin, kuten usein teen, koettamalla arvata joidenkin ohikulkijoiden ulkonäöstä heidän luonnettaan ja taustaansa.

Silmääni sattui kaksi sangen kaunista nuorta tyttöä, jotka kulkivat ohi käsi kädessä. He olivat niin samannäköisiä että heidät tajusi heti sisaruksiksi. Mutta ilmeisesti heidän luonteensa olivat aivan vastakkaiset. Nuorempi oli iloinen ja eloisa, koko ajan äänessä. Vanhempi taas näytti varautuneelta ja ujolta ja tuskin sanoi sanaakaan. Hänen kasvonsa olivat hyvin surumieliset. Minusta tuntui että hänen elämässään piili varmasti jokin suuri murhenäytelmä.

Kun tytöt katosivat ihmisjoukkoon, huomasin että eräs vanhahko nainen seurasi heitä; hän ontui hiukan, nojasi kulkiessaan keppiin ja näytti pitävän tyttöjä tiiviisti silmällä. Oletin, että hän oli tyttöjen seuranainen. Mutta kun hän sivuutti terassin, näin hänen kasvoillaan niin ilkeän ilmeen, että siirryin kiireesti tarkkailemaan hauskanäköistä nuortaparia, joka oli tulossa kohti.

Nuorella miehellä oli kirjallisuuden kandidaatin päähine, tyttö oli pukeutunut säädylisen vaimon lailla. He kävelivät erillään, mutta päätellen niistä ihastuneista katseista joita he toisiinsa heittivät, he kuuluivat selvästi yhteen. Päätelin heidän salamyhkäisestä käyttäytymisestään, että heillä oli varmaan kielletty lemmensuhde. Kun he kulkivat editseni tyttö aikoi tarttua nuorukaista kädestä, mutta tämä ravisti kiireesti päätään.

Katsellessani terassille kerääntyneitä ihmisiä huomasin pullean siististi pukeutuneen miehen, joka istui minun laillani yksinään. Hänellä oli pyöreät mukavan näköiset kasvot ja arvelin

että hän kuului maalaisaateliin. Koska hän näytti puheliaalta tyyppiltä käänsin kiireesti katseeni pois, sillä pelkäsin että hän käsittäisi kiinteän tuijotukseni tuttavuuden hieromiseksi. Minua miellytti istua yksin omissa ajatuksissani, varsinkin kun olin nähnyt hänen silmissään välkkeen, joka sai minut varuilleen. Minusta tuntui että mies, jonka kylmä laskelmoiva katse oli niin ristiriidassa ystävällisten kasvojen kanssa, saattoi hyvin sekaantua johonkin valonarkaan harkittuun rikokseen.

Hetkeä myöhemmin näin erään vanhan herrasmiehen, jolla oli valkea liehuparta, nousevan hitaasti terassin portaita. Hänen yllään oli ruskea kaapu, jonka väljät hihat oli saumattu mustalla sametilla ja hänen päässään oli korkea musta harsohattu. Vaikka hänellä ei ollutkaan mitään arvonmerkkejä, hän oli hyvin kunnioitusta herättävä ilmestys. Vanhus nojasi hetken koukkupäiseen kävelykeppiinsä katsellen pistävin silmin täyttää terassia valkoisten kulmakarvapehkojensa alta.

Koska noin kunnioitettavaan ikään ehtineen henkilön ei sovi antaa seisoa, nousin kiireesti ja tarjosin tulijalle paikkaa pöydässäni. Hän hyväksyi kutsuni kohteliaasti kumartaen. Teetä juodessamme vaihdoimme tavanmukaiset kohteliaisuudet ja silloin selvisi, että hänen sukunimensä oli Dee ja että hän oli eläkkeelle vetäytynyt maaherra.

Ennen pitkää olimme uppoutuneet miellyttävään keskusteluun. Vieraani osoittautui laajasti sivistyneeksi ja hienostuneeksi mieheksi; aika vierähti huomaamatta keskustellessamme kirjallisuudesta ja runoudesta ja katsellessamme silloin tällöin iloista väkijoukkoa, joka parveili järven rannalla.

Olin pannut merkille vieraani puheesta Shansin maakunnan aksentin. Niinpä kysäisin häneltä erään keskustelutauon aikana

oliko hänen perheensä sattumoisin ehkä sukua tuon maakunnan pääkaupungista Tai-yuanista lähtöisin olevalle vanhalle Deen sukukunnalle, josta satoja vuosia aikaisemmin, T'ang-dynastian aikana, oli noussut suuri valtiomies Dee Jen-djeh.

Vanhan herrasmiehen silmissä leimahti odottamatta. Hän kiskoi vihaisesti pitkää partaansa.

”Haa!” hän huudahti, ”perheeni on tosiaan yksi haara suurenmoisen tuomari Deen sukupuusta ja olen todella ylpeä voidessani laskea hänet esi-isieni joukkoon. Mutta samalla se on jatkuva harmin aihe. Kun olen syömässä riisikulhollista ravintolassa tai nautiskelen tuoksuvaan juomaa jossakin teehuoneessa, saan alituisesti kuulla kuinka muut asiakkaat kertovat toisilleen tarinoita maineikkaasta esi-isästäni. On totta, että se mitä he sanovat Dee Jen-djehin loistavasta urasta korkeimmassa oikeudessa pitää tavallisesti sananmukaisesti paikkansa; sehän voidaan sitä paitsi tarkistaa T'ang-dynastian aikaisista vuosikirjoista. Mutta useimmiten nuo tietämättömät ihmiset kertovat arveluttavia tarinoita Dee Jen-djehin virkauran alkua ajoilta, jolloin hän toimi maakunnissa piirituomarina ja tuli kuuluisaksi ”tuomari Deenä” ratkaistuaan useita salaperäisiä rikostapauksia. Meidän suvussamme totuus useimmista noista tapauksista on kiertänyt uskollisesti sukupolvelta toiselle. Minusta on hirveän kiusallista kuunnella kaikkia roskajuttuja, joita teehuoneissa kerrotaan ja tavallisesti lähden tieheni kesken aterian.”

Vanhus ravisti päätään ja koputti vihaisesti kepillään kivilaattoja.

Minä ihastuin kuullessani että vieraani tosiaan oli kuuluisan tuomari Deen jälkeläinen. Nousin ja kumarsin hänelle syvään

osoittaakseni kunnioitustani hänen huomattavaa perhettään kohtaan. Sitten sanoin:

”Kunnioitettava herra, tietäkää että minä tutkin innokkaasti tosikertomuksia, jotka kuvaavat niitä urotöitä, joita etevät tuomarit tekivät kansamme loistavassa menneisyydessä rikoksia selvittäessään. Nuo kertomukset eivät vain kohota moraalia ja paranna tapoja, ne ovat myös tehokas varoitus kaikille epärehellisille ihmisille. Mistään ei löydy niin kaunopuheista todistusta siitä kuinka tiukkaan taivaallisen oikeuden verkko on kudottu ja kuinka kukaan pahantekijä ei milloinkaan onnistu vivahtamaan sen silmukoiden läpi.

Ja minun mielestäni historiassa ei ole toista tuomari Deen vertaista salapoliisia. Vuosikausia olen kärsivällisesti koonnut tietoja tapauksista, jotka hän ratkaisi terävällä järjellään. Kun suopea kohtalo nyt salli minun kohdata teidät, näiden asioiden erikoistuntijan, mietin käyttäisinkö väärin teidän ystävällisyyttänne jos pyytäisin teiltä nöyrästi suosionosoitusta saada kuulla teidän omilta huuliltanne muutaman vähemmän tunnetun tapauksen.”

Vanha herrasmies suostui oitis ja minä pyysin hänet kanssani yksinkertaiselle illalliselle.

Alkoi hämärtyä ja vieraat olivat siirtyneet terassilta sisälle ravintolaan, jonne tarjoilijat olivat sytyttäneet kynttilöitä ja kirjavia paperilyhtyjä.

Vältin suurta salia, jossa illasti äänekäs seurue ja johdatin vieraani pieneen sivuhuoneeseen, josta aukeni näkymä nyt laskevan auringon punahämyssä kylpevälle järvelle.

Tilasin kaksi neljän ruokalajin illallista ja kannullisen lämmitettyä viiniä.

Maisteltuamme ruokia ja juotuamme muutaman maljan vanha herrasmies siveli pitkää poskipartaansa ja sanoi:

”Kerron teille kolmesta hämmästyttävästä rikostapauksesta, jotka kunnioitettu esi-isäni tuomari Dee ratkaisi hyvin epätavallisissa olosuhteissa. Hän toimi tuolloin piirituomarina Lan-fangissa, eräässä kaukaisessa piirikunnassa keisarikuntamme luoteisrajan tuntumassa.”

Sitten hän aloitti pitkän ja mutkikkaan kertomuksen.

Vaikka hänen tarinointinsa olikin kiinnostavaa, hän eksyi monasti kauas itse asiasta ja hänen äänensä oli samea ja yksitoikkoinen kuin kimalaisen surina. Jonkin ajan kuluttua huomasin että tarkkaavaisuuteni alkoi heikentyä. Tyhjensin kolme kupillista viiniä selvittääkseni ajatuksiani, mutta tuo kellertävä neste teki minut vain unisemmaksi. Vieraani äänen suristessa edelleen olin tainnut kuulla nukkumatin hipsuttelua lähistöltä.

Herätessäni huomasin olevani yksin viileässä huoneessa; olin nuokahtanut pöytään pää käsien varassa.

Happaman näköinen tarjoilija kumartui ylitseni ja ilmoitti että ensimmäinen yövartiovuoro oli jo soitettu alkavaksi; luulinko ehkä että tämä ravintola oli jokin yömaja, jossa ihmiset saattoivat yöpyä oman mielensä mukaan?

Pääni oli raskas enkä löytänyt heti oikeita sanoja, joilla olisin osoittanut tuolle röyhkeälle lurjukselle hänen oikean paikkansa. Sen sijaan kysyin vierastani kuvaillen hänen ulkomuotoaan muutamalla yksityiskohdalla.

Tarjoilija vastasi, että oli ollut alkuillasta tarjoilemassa ravintolan toisessa osassa ja entäs sitten, kuvittelinko minä että hänellä oli aikaa katsella jokaista vierasta päästä varpaisiin? Sitten hän esitti laskun kahdesta kuuden ruokalajin ateriasta ja

Tuomari Deen on jälleen aika pistää niin omat kuin myös lukijan aivonystyrät koetukselle...

Tuomari Dee saapuu uudeksi piirituomariksi Lan Fangin rajakaupunkiin. Perillä vastaanotto on vähintäänkin kummallinen: oikeusistuimen henkilökuntaa ei löydy mistään ja asiakirjatkin ovat homeessa. Se on kuitenkin vasta alkua.

Tuomari Deen maine keisarillisen Kiinan nerokkaimpana salapoliisina joutuu koetukselle, kun hän saa selvittääkseen kolme rikosta samanaikaisesti. Miten vanha kenraali on voitu murhata sinetöidyssä huoneessa? Entä mitä tapahtui kadonneelle tytölle? Kaikista mystisin tapaus liittyy kuitenkin suolle rakennettuun sokkeloon, jossa väitetään kummittelevan...

Kiinalaiset sokkelomurhat on jännittävä salapoliisiromaani, jossa Kiinan Sherlock Holmes painii toinen toistaan kinkkisempien rikosten ja murhien parissa.

Hollantilainen Robert van Gulik (1910–1967) teki pitkän uran diplomaattina. Hän asui vuosia Kaukoidässä, jonne myös hänen jännittävät historialliset dekkarinsa sijoittuvat.